

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС ОРКЕСТРОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ»**

«Оркестрові духові та ударні інструменти»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ Навчальна дисципліна «Клас оркестрової майстерності» входить до циклу вибіркових навчальних дисциплін та практичної підготовки. Курс спрямовано на продовження набуття навичок та розкриття творчих здібностей здобувача фахової передвищої освіти, розвиток навичок аналізу та виконання партій оркестрових творів різних за стилевими особливостями, за фактурою викладення тощо. А також підготовка компетентного фахівця, професійного виконавця, спроможного вести активну художньо-творчу діяльність в оркестровому колективі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральні компетенції (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетенції (СК)

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній / виконавській / педагогічній/ організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої / педагогічної / організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 5, Курси II — IV, Семестри III — VIII, загальний обсяг — 150 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 5, Курси I — III, Семестри I — VI, загальний обсяг — 150 годин.

МЕТА КУРСУ - здійснити професійну підготовку висококваліфікованих артистів музичних виконавських колективів (оркестрів, капел, ансамблів) до практичної та музично-просвітницької діяльності, які володіють різноманітними техніками гри, здатних до провадження концертно-мистецької діяльності на професійно-академічному рівні.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН 3. Грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4. Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 12. Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15. Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Навчальна дисципліна «Клас оркестрової майстерності» на основі базової середньої освіти вивчається протягом трьох останніх років, а на основі повної загальної середньої освіти протягом усіх років навчання та є професійно важливим навчальним курсом. «Клас оркестрової майстерності» безпосередньо пов'язано з такими дисциплінами, як «Фах», «Ансамбль» та «Оркестровий клас». Означений предмет допомагає розбудовувати у здобувача фахової передвищої освіти творчий

та послідовно-логічний підходи, стосовно вирішення низки художньо-творчих, мистецьких завдань.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Клас оркестрової майстерності» будуються на основі програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що упорядковується з урахуванням самотності виконавського академічного репертуару. Кожного семестру здобувач повинен опанувати оркестрові партії певної кількості творів (визначається цикловою комісією) різних за жанрово-стильовими характеристиками. В робочих програмах, що зберігаються на циклових комісіях, вказані орієнтовні програми тематичних блоків, які є обов'язковими.

Тема 1. Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.

Тема 2. Опанування технічних, штрихових та артикуляційних складнощів при виконанні оркестрових партій.

Тема 3. Робота над формою в оркестровому творі.

Тема 4. Виконання оркестрового супроводу солісту.

Тема 5. Специфіка відтворення музики танцювальних жанрів.

Тема 6. Фактурні та стилістичні характеристики твору.

Тема 7. Стилїстика оркестрового бароко.

Тема 8. Інструментальне інтонування у творах ліричного складу.

Тема 9. Оркестрові твори симфонічних форм.

Тема 10. Виконання сюїтних циклів в оркестрі.

Тема 11. Втілення українського мелосу в оркестровому звучанні.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- пояснювально-ілюстративні – пояснення викладачем прийомів гри, демонстрація зразків виконання, прослуховування професійних записів;
- репродуктивні – відтворення здобувачами інтонаційних і ритмічних моделей, робота над партіями;
- аналітичні – аналіз нотного тексту, розбір гармонічної та поліфонічної структури твору, інтонаційні завдання;
- практичні – безпосередня робота над оркестровим / хоровим звучанням: ансамблем тощо;
- методи колективного навчання – робота в групах (партіях), колективне обговорення художньої інтерпретації творів;

- метод проблемного навчання – постановка творчих завдань;
- концертно-виконавський – виступи перед аудиторією, підготовка концертних програм.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Клас оркестрової майстерності» реалізується у вигляді групових занять здобувачів фахової передвищої освіти.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ включають поточний та підсумковий контроль, а також проводяться у вигляді відкритих, у складі оркестру, виступів здобувачів фахової передвищої освіти. Залік наприкінці випускного курсу здійснюється з метою підведення підсумків навчального курсу й включає виконання партій різножанрових творів в колективі оркестру.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»)

Навчальний курс «Клас оркестрової майстерності» передбачає роботу в колективній формі з диригентом (керівником) у професійно облаштованій навчальній аудиторії. Усі завдання, передбаченні програмою мають бути виконанні у встановлений термін. Активна участь здобувачів освіти у навчальному процесі заохочується додатковими балами. Пропуски занять здобувачами фахової передвищої освіти припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню у вигляді вивчення додаткового навчального матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Горбаль Я., Горбаль В. Характерні особливості сучасного духового ансамблевого виконавства: Навчально-методичний посібник / Я. М. Горбаль В. Я. Горбаль. – Львів – Дрогобич: Пóсвіт, 2020. – 268 с.
2. В. Горбаль, Я. Горбаль. Репертуарний збірник концертних творів: Нотне видання для курсантів та студентів музичних навчальних закладів / В. Горбаль, Я. Горбаль. – Львів: НАСВ, 2021. – 160 с.
3. Горбаль В.Я., Горбаль Я.М. Репертуарний збірник музичних творів зарубіжних композиторів для солістів-інструменталістів та вокалістів з духовим оркестром: Навчально-методичний посібник / В.Я. Горбаль, Я.М. Горбаль. – Львів – Дрогобич: Пóсвіт, 2021. – 168 с.

4. Мурза С. М. Диригентський жест як інструментально-виконавський феномен компаративно-технологічний підхід [текст] : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – муз. мистецтво / Мурза Світлана Анатоліївна ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. – Одеса, 2021. – 19 с.
5. Степанова А. Сучасний духовий оркестр: його складникі дієвість. Науковий вісник Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Ушинського. Випуск 1 (138). Одеса, 2022. С. 37-42.
6. Сіончук О.В. Український диригент. Практичний курс: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації «Оркестрові духові та ударні інструменти». Рівне: РДГУ, 2020. 166 с.

Додаткова:

1. Терлецький М. Інструментування для духового оркестру : навч. посіб.: Рівне : Рівненський держ. гуманіт. ун-т., 2006. 206. с.
2. Рудчук Ю.А. Духова музика в Україні: історико-музикознавче дослідження. Київ: ДАКККиМ, 2006. 228 с.
3. Терлецький М. Історія розвитку духового оркестру : навч. посіб. Рівне : Рівнен. держ. гуманіт. ун-т., 2006. 156 с.
4. Терлецький М.М. Інструментальне та нотне забезпечення вітчизняних духових оркестрів у їх історичному розвитку. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя : зб. наук. статей. Рівне: Волинські обереги, 2016. Вип. 8. С. 107–111.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека «Культура України»
<https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39> .
2. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Україніка наукова: національна реферативна база. URL:
<https://ube.nlu.org.ua/>